

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

21 juni 2016

WETSVOORSTEL

**tot invoeging van een artikel 458ter in het
Strafwetboek, teneinde het beroepsgeheim
op te heffen bij kennis van informatie waaruit
blijkt dat het gevaar voor terroristische
misdrijven groot is**

(ingediend door de heer Georges Dallemagne)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

21 juin 2016

PROPOSITION DE LOI

**insérant un article 458ter dans le Code
pénal, levant le secret professionnel en cas
de connaissance d'informations relatives au
danger grave d'infractions terroristes**

(déposée par M. Georges Dallemagne)

SAMENVATTING

Als iemand die door het beroepsgeheim is gebonden, in het kader van zijn beroep kennis heeft van informatie met betrekking tot een ophanden zijnd terroristisch misdrijf, kan hij/zij thans op grond van dat beroepsgeheim het stilzwijgen bewaren en de informatie niet onthullen.

Omtrent de bescherming van minderjarigen en kwetsbare personen is al uitdrukkelijk in uitzonderingen voorzien; zo ook dient er een nieuwe, uitdrukkelijk bepaalde uitzondering op het beroepsgeheim te komen indien iemand die door dat geheim is gebonden, kennis heeft van informatie over een ophanden zijnd terroristisch misdrijf.

RÉSUMÉ

Actuellement, lorsqu'une personne soumise au secret professionnel a connaissance d'informations relatives à l'imminence d'une infraction terroriste dans le cadre de sa profession, elle peut se retrancher derrière le secret professionnel pour ne pas les divulguer.

Il y a lieu, à l'instar des exceptions déjà prévues explicitement dans le cadre de la protection du mineur d'âge et des personnes vulnérables, d'introduire une nouvelle exception explicite au secret professionnel lorsque la personne qui y est soumise a connaissance de telles informations relatives au danger qu'une infraction terroriste soit commise.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Reikwijdte van het beroepsgeheim

Het beroepsgeheim dat toepasselijk is op alle aan dat geheim gebonden beroepen – in het bijzonder dat van maatschappelijk werker – staat vaak op gespannen voet met verschillende andere gegevens in deze tijden van terrorismebestrijding:

- de dreiging van aanslagen;
- de noodzaak om terrorisme en radicalisering te bestrijden;
- de noodzaak om meer accurate informatie te verkrijgen en tot een betere coördinatie tussen de betrokken diensten te komen;
- het belang van veldwerk op sociaal, medisch, psychologisch en juridisch vlak, om op te treden inzake preventie, opvoeding en maatschappelijke integratie.

In hun rondzendbrief van 21 augustus 2015 betreffende de informatie-uitwisseling rond en de opvolging van de *foreign terrorist fighters* (FTF) afkomstig uit België, hebben de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie alle gemeenten van het Rijk verzocht om onder meer een lokale integrale veiligheidscel op te richten (LIVC), met de bedoeling een lokaal gemeentelijk overlegplatform te vormen voor de informatie-uitwisseling tussen de sociale diensten en de preventiediensten, de lokale *taskforces* en de bestuurlijke overheden.

De instanties voor lokaal overleg die zijn ingesteld in het kader van de terrorismebestrijding moeten kunnen rekenen op heel ruim overleg en op informatie die doorstroomt vanuit het personeel op het terrein.

2. Psychosociaal werk en beroepsgeheim

Om hun werk met betrekking tot preventie, psychosociale begeleiding en sociaalprofessionele inschakeling naar behoren te kunnen uitoefenen, moeten de beroepsbeoefenaars het vertrouwen hebben van de gebruikers wat de geheimhouding betreft van de gesprekken en de contacten die plaatsvinden in de uitoefening van dat werk.

Zoals werd aangegeven tijdens het debat over seksuele misdrijven, krijgen personen die in contact komen met het publiek soms kennis van belangrijke informatie

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Etendue du secret professionnel

Le secret professionnel applicable à toutes les professions qui y sont soumises et en particulier celui des travailleurs sociaux se trouve souvent en tension avec diverses autres réalités dans ces périodes de lutte contre le terrorisme:

- la menace d'attentats;
- la nécessité de lutter contre le terrorisme et les phénomènes de radicalisation;
- la nécessité d'obtenir de meilleures informations et d'atteindre une meilleure coordination entre les services concernés;
- l'importance du travail de terrain sur le plan social, médical, psychologique et juridique pour effectuer un travail de prévention, d'éducation et d'insertion sociale.

Dans leur circulaire du 21 août 2015 relative à l'échange d'informations et au suivi des *Foreign terrorist fighters* (FTF) en provenance de la Belgique, les ministres de l'Intérieur et de la Justice ont invité, entre autres, toutes les communes du Royaume à créer une Cellule de sécurité intégrée locale (CSIL) constituant une plateforme de concertation communale locale permettant l'échange d'informations entre les services sociaux et les services de prévention, les *Taskforces* locales et les autorités administratives.

Les organes de concertation locale mis en place dans le cadre de la lutte contre le terrorisme doivent pouvoir bénéficier d'une très large concertation et d'une circulation d'informations provenant des travailleurs de terrain.

2. Travail psychosocial et secret professionnel

Dans leur travail de prévention, d'accompagnement psychosocial et d'insertion socioprofessionnelle, les professionnels de terrain ont besoin de la confiance des usagers concernant la confidentialité des entretiens et des rapports dans l'exercice de ce travail.

Comme ce fut le cas lors du débat relatif aux délits sexuels, les travailleurs en lien avec le public sont amenés à prendre parfois connaissance d'informations

betreffende bepaalde personen, maar waarbij ze er van uitgaan dat ze die informatie niet mogen verspreiden wegens het beroepsgeheim waaraan ze krachtens artikel 458 van het Strafwetboek moeten voldoen.

Er bestaan binnen de beroepen die het beroepsgeheim in acht moeten nemen, erg uiteenlopende standpunten met betrekking tot de draagwijdte van dat geheim, zoals bepaald bij dat artikel 458 van het Strafwetboek. Er heerst soms een toch vrij grote verwarring omtrent de mogelijkheden om het beroepsgeheim te doorbreken wanneer iemand die er aan gebonden is, kennis heeft van sommige gebeurtenissen, of van iemands alarmerende radicalisering, of zelfs van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden.

Overeenkomstig de bestaande wetgeving is wat mogelijk lijkt voor sommigen, dat niet voor anderen. "Dit neemt niet weg dat het beroepsgeheim al te vaak als alibi heeft gediend voor zwijgen", wordt heel terecht aangegeven in de toelichting bij het wetsvoorstel (Kamer, DOC 53 1639/001, blz. 7) dat heeft geleid tot de wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie betreft.

Bij terrorismebestrijding is het uitermate belangrijk de balans te vinden tussen de vertrouwensband en de verplichting ernstige verdenkingen van radicalisme en terrorisme aan te geven. Elke verspreiding van informatie kan dat vertrouwen immers tenietdoen.

Daarom moet de mogelijkheid tot opheffing van het beroepsgeheim zoveel mogelijk worden ingeperkt, waarbij zulks louter beperkt blijft tot de gevallen waarin een ernstig gevaar bestaat dat een terroristisch misdrijf wordt gepleegd, want anders wordt een verklikingsregeling ingesteld die elk vertrouwen kan vernietigen.

3. Doel van het wetsvoorstel: mogelijkheid tot opheffing van het beroepsgeheim indien men weet heeft van informatie over een op handen zijnd terroristisch misdrijf

Wanneer een beroepsbeoefenaar weet heeft van geheimen en vreest dat het gevaar voor een terroristisch misdrijf groot is (inclusief een geval waarin iemand aan het radicaliseren is of van plan is te vertrekken om te strijden in een land in conflict, zoals Syrië), zou hij, op grond van het met dit wetsvoorstel in uitzicht gestelde nieuw artikel 458ter van het Strafwetboek, dit ter kennis mogen brengen van de federaal procureur, de onderzoeksrechter (indien een dossier werd geopend) of de burgemeester van de betrokken gemeente; die

importantes concernant des personnes, qu'elles pensent ne pas pouvoir divulguer en raison du secret professionnel auquel elles sont tenues au regard de l'article 458 du Code pénal.

Une grande disparité des points de vue sur la portée du secret professionnel au sens de l'article 458 du Code pénal existe au sein des professions liées par ce secret. Il règne une confusion plus ou moins importante au sujet des possibilités de rompre le secret professionnel lorsque le détenteur d'un secret professionnel a connaissance de faits ou d'évolutions d'une personne vers une radicalisation dangereuse ou même des faits constituant une incrimination pour une infraction terroriste.

Ce qui semble possible pour d'aucuns ne l'est pas pour d'autres, conformément à la législation existante. "Il n'en demeure pas moins que le secret professionnel a trop souvent servi d'alibi pour garder le silence", comme le mentionnent très justement les développements du projet de loi (Chambre DOC 53 1639/001, page 7) qui a abouti à la loi du 30 novembre 2011 modifiant la législation en ce qui concerne l'amélioration de l'approche des abus sexuels et des faits de pédophilie dans une relation d'autorité.

Dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, il est important de trouver le juste équilibre entre le lien de confiance et l'obligation de dénoncer des soupçons graves en matière de radicalisme et de terrorisme. En effet, toute divulgation d'informations peut mettre en échec cette confiance.

C'est pourquoi, il faut limiter au maximum la possibilité de levée du secret professionnel en se tenant aux seuls cas de danger grave de perpétration d'une infraction terroriste sous peine d'instaurer un régime de délation qui ruinerait toute confiance.

3. Objet de la proposition de loi: possibilité de lever le secret professionnel en cas de connaissance d'informations liées à l'imminence d'une infraction terroriste

Dans la présente proposition de loi, un nouvel article 458ter est inséré, permettant au professionnel détenteur de secrets qui a des craintes quant au danger grave de la commission d'une infraction terroriste, en ce compris un processus de radicalisation ou un départ pour combattre dans les pays en conflits (par exemple: la Syrie), d'en informer le procureur fédéral, le juge d'instruction si un dossier est ouvert ou le bourgmestre de la commune concernée. En effet, c'est bien ce dernier qui pourra faire agir via la cellule de sécurité intégrée

burgemeester kan immers de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) doen optreden en zorgen voor de kruising van de gegevens over de betrokkene¹.

“Gezien de bevoegdheden van het lokale bestuur inzake veiligheid, zoals wettelijk vastgelegd in de artikelen van de gemeentewet, speelt de burgemeester een sleutelrol in de aanpak van deze problematiek. De burgemeester dient daarom niet alleen een goed beeld te hebben van alle FTFs die in zijn haar/zijn stad of gemeente hun gewone verblijfplaats hebben of er regelmatig activiteiten ontplooiën, maar hij/zij moet ook over de nodige informatie beschikken over de operationele opvolging en de genomen maatregelen met het hoog op het uitvoeren van zijn/haar bevoegdheden inzake bestuurlijke politie en preventie.”

4. Meldingsrecht en beperkingen van dat recht

Met dit wetsvoorstel wordt voorzien in een meldingsrecht, niet in een meldingsplicht – onder voorbehoud van artikel 422*bis* van het Strafwetboek, over het verzuim hulp te verlenen aan iemand die in gevaar verkeert.

Indien is voldaan aan de voorwaarden voor die afwijking op de inachtneming van het beroepsgeheim, kan de beroepsbeoefenaar die geen gebruik maakt van zijn meldingsrecht, zich schuldig maken aan het niet verlenen van hulp aan een persoon in gevaar. Nochtans preciseert de in dit wetsvoorstel vervatte bepaling dat het verspreiden van die informatie (bijvoorbeeld binnen een LIVC) alleen mag dienen om terroristische misdrijven te voorkomen en dat die informatie louter met dat doel mag worden gedeeld, indien daartoe ernstige en reële aanwijzingen bestaan.

Zo die verplichting niet in acht wordt genomen, moet de bij artikel 458 van het Strafwetboek bepaalde sanctie worden toegepast.

locale (CSIL) et croiser des informations à propos de la personne concernée¹.

“Vu les compétences de l’administration locale en matière de sécurité, telles que légalement définies dans les articles de la loi communale, le bourgmestre joue un rôle clé dans l’approche de cette problématique. Le bourgmestre ne doit par conséquent pas uniquement pouvoir se faire une idée précise de tous les FTF qui ont établi leur résidence dans sa ville ou sa commune ou qui y organisent régulièrement des activités. Il ou elle doit également disposer des informations nécessaires concernant le suivi opérationnel et les mesures prises afin de pouvoir exercer ses compétences tant en qualité de police administrative que dans le domaine de la prévention.”

4. Droit d’informer et limites de ce droit

Il s’agit d’un droit d’informer et non d’une obligation, sauf la réserve de l’article 422*bis* du Code pénal relative à la non assistance à personne à danger.

Si les conditions de cette dérogation au respect du secret professionnel sont réunies, le professionnel qui n’use pas de son droit d’informer peut se rendre coupable de non assistance à personne en danger. Cependant, la disposition prévue par la présente proposition de loi précise que la divulgation de ces informations, par exemple au sein d’une CSIL, ne peut se faire que dans le strict objectif de prévenir des infractions terroristes et celles-ci ne peuvent être partagées que dans ce seul but, s’il existe des indices sérieux et réels.

En cas de transgression de cette obligation, la sanction prévue à l’article 458 du Code pénal doit s’appliquer.

Georges DALLEMAGNE (cdH)

¹ Zie de omzendbrief van 21 augustus 2015 van de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie betreffende de informatie-uitwisseling over en de opvolging van de foreign terrorist fighters uit België, blz. 15.

¹ Circulaire du 21 août 2015 du ministre de l’Intérieur et du ministre de la justice relative à l’échange d’informations et au suivi des Foreign terrorist fighters en provenance de Belgique, p.15.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In het Strafwetboek wordt een artikel 458*ter* ingevoegd, luidende:

“Art. 458*ter*. Eenieder die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor vermoedt dat het gevaar voor een misdrijf zoals omschreven in Boek II, Titel I*ter*, groot is, kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422*bis*, de federaal procureur, de onderzoeksrechter of de burgemeester van zijn gemeente daar in kennis van stellen. Dat vermoeden moet berusten op ernstige en reële aanwijzingen. De aldus verzamelde gegevens mogen alleen worden onthuld om een terroristisch misdrijf te voorkomen en mogen alleen daartoe worden gedeeld.”.

4 mei 2016

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans le Code pénal, il est inséré un article 458*ter*, rédigé comme suit:

“Art. 458*ter* Toute personne qui, par état ou par profession, est dépositaire de secrets et de ce fait soupçonne un danger grave de la commission d'une infraction prévue au Livre II, Titre premier*ter* peut, sans préjudice des obligations que lui impose l'article 422*bis*, en informer le procureur fédéral, le juge d'instruction ou le bourgmestre de sa commune. Ce soupçon doit reposer sur des indices sérieux et réels. Les informations ainsi collectées ne peuvent être divulguées que pour prévenir une infraction terroriste et ne peuvent être partagées que dans ce seul but.”.

4 mai 2016

Georges DALLEMAGNE (cdH)